

A 130 éve született Török Sophie közel ezer kézirata vált digitálisan hozzáférhetővé

2025/12/10

A Török Sophie-kéziratok gazdag anyaga 2025. december 10-én, a költőnő születésének 130. évfordulóján vált elérhetővé az Országos Széchényi Könyvtár Copia felületén.

[1]

A Török Sophie-kéziratok gazdag anyaga 2025. december 10-én, a költőnő születésének 130. évfordulóján vált elérhetővé az Országos Széchényi Könyvtár [Copia felületén](#). [2] A nemzeti könyvtár e jelentős digitális gyarapítással tiszteleg Tanner Ilona, azaz Török Sophie emléke előtt, aki lírájával, naplójegyzeteivel és irodalmi munkásságával a XX. század első felének meghatározó alkotói közé tartozott.

[A Copián most publikált gyűjtemény](#) [2] 943 kéziratot foglal magába, amelyek túlnyomó részét versek és versvariánsok alkotják (907 tétel), emellett pedig több naplójegyzet és négy festmény is helyet kapott benne. A digitális hozzáférés lehetővé teszi, hogy az érdeklődők első kézből ismerhessék meg a költőnő életművének teljesebb rétegeit, beleértve azokat a műveket is, amelyek életében nem jelentek meg, vagy csupán töredék formájában maradtak fenn.

Tanner Ilona 1895. december 10-én született, és első verseit még saját nevén írta; legkorábbi ismert költeményei 1911-ből származnak. 1920-ban az *Új Idők* és *A Hét* közölte néhány művét, de igazi célja a *Nyugat* hasábjain való megjelenés volt. Pályájának fordulópontját a Babits Mihállyal való találkozás és házasság jelentette: 1921. január 15-én a költő felesége lett, s ezzel belépett a korszak modern irodalmi életének központjába. Művésznévét is férjétől kapta, aki Kazinczy Ferenc felesége után nevezte el őt Török Sophie-nak

[3]

Az 1920-as évektől rendszeresen publikált: 1921 májusában már hat versét közölte a Nyugat, elsőként pedig a *Nyári játék* című novellát szignálta Török Sophie néven 1921. december 1-jén. Kötetekkel 1929-től jelentkezett: az *Asszony a karosszékből* című első könyvét három további (*Örömről született* (1934), *Értem és helyetted* (1940) és a *Sírató* (1948)) követte. Prózai és szerkesztői tevékenysége is figyelemre méltó: 1933-ban *Boldog asszonyok* címmel elbeszéléskötetet, 1934-ben *Hintz tanársegéd úr*, 1939-ben *Nem vagy igazi!* címmel regényt adott ki, 1943-ban pedig Kótzsián Katalinnal együtt szerkesztette a *Költőnők antológiáját*.

A korai évek formai útkeresése után – saját vallomása szerint – a szabadversben találta meg valódi hangját. Művei gyakran határterületen mozognak vers és napló között: élményei, érzelmei és gondolatai sodró ritmusban, kötött formák nélkül áramlanak. E sajátos műfaji átmenet az egyik oka annak, hogy kéziratainak részletes feldolgozása az irodalomtudomány számára mindmáig izgalmas feladat.

Férje halála után Török Sophie legfontosabb feladatának Babits irodalmi hagyatékának megőrzését tekintette. Összegyűjtötte a Babits, Juhász Gyula és Kosztolányi Dezső között váltott leveleket (amelyek 1959-ben jelentek meg Belia György szerkesztésében), és 1945-ben sajtó alá rendezte a Babits-életmű tervezett összkiadásának első kötetét. Babits könyveit és kéziratait – a háború pusztításait követően – Keresztury Dezső biztatására helyezte el az Országos Széchényi Könyvtárban; a hagyaték 1952-ben és 1954-ben érkezett meg a nemzeti könyvtárba. Saját kéziratait 1955. január 8-án kelt végrendeletében hagyta az intézményre.

Alvathoz.

Post, hallod? Tanya, nehéz lépések.
Nem, dehogyan. Ez a szörvénység.
Tanya így: Lehet.

furcsa nyugtalan gép ez az agy
hajszóra hirtelen, pernyi nyugtalan nem hagy.
Robolól szüntelen.

Műlő kisra gondolatfonal
Ezért veset és csikvén! Olíval
Eleven Morse-gép.

Tan, hogy nem hiszi el, mit mondunk neki
Jaj, most is meg kell ismételni.
Míg Tanya nyugtalan nappal össze.

Megmondtam neki, hogy meghallál,
Hogy elmentél, hogy itt hagytál.
És nem fogsz többé visszajönni.

Post, hallod? Tanya nehéz lépések.
Nem, ez a le lósz szörvénység.
Tanya meddig tart még?

915. éig. 30.

[4]

A most közreadott kéziratgyűjtemény nemcsak a már ismert, kiadott műveket teszi hozzáférhetővé, hanem a költőnő által „megtagadottaknak” nevezett, kötetbe soha nem rendezett verseket, valamint a vázlatokat és töredékeket is. A dokumentumok között szereplő néhány festmény pedig Török Sophie vizuális érdeklődését tanúsítja: szabadidejében szívesen rajzolt, fényképezett, könyvborítókat és lámpaernyőket készített, így a Cópia most közölt anyag életművének sokszínűségét is hangsúlyozza. A rendkívül rétegzett és a hagyaték különböző egységeiben fennmaradt dokumentumok feldolgozása Méry Tündének, a Kézirattár tudományos munkatársának köszönhető.

Az Országos Széchényi Könyvtár [e közzététellel](#) [2] nemcsak Török Sophie emlékét ápolja, hanem hozzájárul ahhoz is, hogy a XX. századi magyar irodalom egyik különleges, sokszor méltatlanul háttérbe szorult hangja végre teljesebb fényben táruljon az olvasók elé. [A közel ezer dokumentumból álló anyag](#) [2] ezentúl minden érdeklődő számára szabadon kutatható a Cópia felületén.

2025/12/10 - 15:40

Source URL: <https://oszk.hu/en/node/7401>

Links:

[1] <https://copia.oszk.hu/poem/noi-portre/>

[2] <https://copia.oszk.hu/kereso/?lang=hu#t=M%C5%B1vek&category=Babits%20Mih%C3%A1ly&reszgyujtemeny=T%C3%B6r%C3%B6k%20Sophie>

[3] https://m.blog.hu/ne/nemzetikonyvtar/file/fond-iii-2133_0017_r.jpg

[4] <https://copia.oszk.hu/poem/almatlanul/>

[5] <https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>

[6] <https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon>